

absinthium, Gentiana lutea, Glycyrrhiza glabra, Papaver somniferum, Mentha piperita, Eucalyptus cinerea, Salvia officinalis, Plantago major, Chelidonium majus, Valeriana officinalis, Rosa canina, Thymus serpyllum etc.

Висновки. Ознайомлення з історією використання лікарських рослин у медичній практиці античних народів засвідчило, що основи фітотерапії, закладені в Античності, мали наукове підґрунтя, що обумовило подальший розвиток фітотерапії.

ПИТАННЯ ПРОПАГУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСІБУ ЖИТТЯ В ЛАТИНСЬКИХ ПАРЕМІЯХ

QUESTIONS OF ENCOURAGING A HEALTHY LIFESTYLE IN LATIN PAROEMIAS

Bieliaiev I.S., Shkodina A.D., Assoc. Prof. Bieliaieva O.M.

ВДНЗУ “Українська медична стоматологічна академія”

Кафедра іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією

Питання пропагування здорового способу життя належить до числа так званих “вічних питань”, адже воно не втрачає актуальності протягом усієї історії існування людства.

Наукова новизна роботи полягає у розширенні джерельної бази дослідження, систематизації і класифікації фактичного матеріалу з обраної теми, поглибленні знань щодо пропагування здорового способу життя в латиномовних пареміях.

Мета роботи: розширити джерельну базу дослідження, систематизувати і класифікувати фактичний матеріал з обраної теми, продемонструвати актуальність дотримання і пропагування здорового способу життя.

Матеріали, методи та результати дослідження. Фактичний матеріал дослідження було відібрано методом систематичної вибірки латиномовних паремій, зафіксованих у словниках і довідниках. Усього авторами було відібрано і класифіковано 53 паремії. Аналіз літературних джерел і довідкової літератури з теми дослідження засвідчив, що в латиномовних пареміях є чимало настанов, які прямо відсилають до сучасних вимог щодо формування і дотримання здорового способу життя: “Hygiene est amica valetudinis” (“Гігієна – подруга здоров’я”). Також маємо змогу стверджувати, що пильна увага приділялася і такому аспекту формування здорового способу життя, як “культура харчування”. Спостереження античних медиків, філософів і державних діячів над шкідливим впливом переїдання та зайвої ваги на фізичний і психологічний стан людини відображено в численних латинських пареміях: “Copia ciborum subtilitas animi imperditur” (“Надмір їжі стримує гостроту розуму”), “E magna coena fit stomacho magna poena” (“Надмір їжі – велика біда для шлунку”), “Modicus cibi medicus sibi” (“Помірний у їді – лікар собі”), “Ut sis noctu levis, sit tibi coena brevis” (“Ящо хочеш, щоб була легкою ніч, нехай легкою (букв. – “короткою”) буде вечеря”).

Робота із джерельною базу дає змогу сформулювати висновок, що sui generis credo підтримання морального і фізичного здоров’я античного суспільства – це фізична та розумова праця: “Otia dant vitia” (“Неробство породжує вади”), “Coproga iuvenum labore firmantur” (“Тіла юнаків загартовуються працею”), “Nihil agendo homines male agere discunt” (“Неробство привчає людей до поганих вчинків”). У контексті нашого дослідження не буде зайвим пригадати, що нині ерготерапія визнається одним із ефективних засобів лікування пацієнтів із наркозалежністю, алкозалежністю, токсикозалежністю та іншими видами залежності.

Пильна увага приділялася в Античності боротьбі з пияцтвом і засудженню цієї згубної звички. Уже тоді усвідомлювали негативний вплив пияцтва на здоров’я людини, руйнівну силу алкоголю на її психіку та поведінку – “Ebrietas est voluntaria insania” (“Пияцтво – це добровільне безумство”). Чітко було підмічено, що зловживання алкоголем призводить не лише до хвороб – “Qui bibit immodice vina, venena bibit” (“Хто п’є багато вина, той п’є отруту”), але й до передчасної смерті – “Multum vinum bibere, non diu vivere” (“Багато вина пити – недовго жити”).

Таким чином, дотримання і пропагування здорового способу життя – актуальне питання “на всі часи” і “для всіх народів”. Величезна роль у цьому питанні відводиться лікарям, адже “Est medicina triplex: servare, cavere, mederi”.

ЛАТИНОМОВНІ ПАРЕМІЇ ЯК ЗАСІБ ЗБАГАЧЕННЯ ЗАГАЛЬНОЇ І ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

LATIN PAROEMIAS AS MEANS OF GENERAL AND PROFESSIONAL SPEECH CULTURE ENRICHMENT OF FUTURE MEDICAL SPECIALISTS

Avetikov G.D., Assoc. Prof. Bieliaieva O.M.

ВДНЗУ “Українська медична стоматологічна академія”

Кафедра іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією

В усі часи людина прагнула оволодіти словом, осягнути закони мови, відшліфувати і збагатити своє мовлення, увиразнити його. Особливу роль у цьому процесі відіграють латиномовні паремії. Одним із найбільш дієвих засобів збагачення культури мовлення є постійне читання художньої та наукової літератури, а також робота зі словниками і довідниками. На жаль, мусимо констатувати, що суцільна інформатизація не сприяє розвиткові загальної і професійної культури мовлення сучасної молоді та майбутніх фахівців у галузі медицини зокрема, що й обумовлює актуальність пропонованої роботи.

Наукова новизна роботи полягає у поглибленні та розширенні знань щодо греко-латинських лексико-фразеологічних запозичень та їх ролі у збагаченні загальної і професійної культури мовлення майбутніх лікарів.

Виклад основного матеріалу. Відголоском тих часів, коли латинська мова відігравала провідну роль в науці, освіті й культурі сучасних європейських народів, до яких за правом слід віднести й українців, є не лише величезна кількість

латинських і новолатинських, а також латинізованих грецьких і гібридних лексичних одиниць, які увійшли в нові мови й українську зокрема ("студент", "аспірант", "екземпляр", "об'єкт", "культура", "музей", "театр", "інцидент", "прецедент", "амплітуда", "коментар", "іпотека", "бібліотека", "кондуктор", "ректор", "декан", "комісія", "директор", "ефект", "консул", "експозиція" etc.) і традиція використовувати греко-латинські словотворчі елементи у якості "будівельного матеріалу" для переважної більшості наукових термінів з різних галузей науки і техніки (не кажучи вже про фахову медичну термінологію!), але й величезна кількість латинських фразеологізмів, які увійшли до "золотого" фонду пареміології. Складно уявити собі, українську (та і будь-яку європейську!) мову без уживаних в оригіналі або перекладних фразеологізмів на зразок "яблуко чвар", "канути в лету", "ахіллесова п'ята", "схринька Пандори", "під егідою", "троянський кінь", "увійти в аннали", "нитка Аріадни", "ріг достатку" та багатьох інших. Важко також уявити собі рідну мову й літературу без античних образів-символів таких, як: Прометей, Аполлон, Афродіта (Венера), або "вічних пар" — "Орфей і Еврідіка", "Філімон і Бавкіда", "Пігмаліон і Галатя", "Низ і Евріал". Освічена людина чудово розуміє, про що йдеться не лише у прямому, але й в іронічному або саркастичному контексті, коли кажуть "Ескулап", "герой", "гарпія", "епігон", "Цербер (Кербер)", "співати дифірамби", "влаштовувати вакханалії", "до грецьких календ". У контексті нашого дослідження на окрему увагу заслуговують психоналітичні терміни з міфонімічним компонентом: "комплекс Едипа", "комплекс Електри", "комплекс Антігони", "комплекс Діани", "комплекс Медеї", "комплекс Геракла", "комплекс Діани". Надзвичайно важливо те, що використовуючи ці фразеологізми, ми неминує пригадуємо грецьку міфологію.

Здійснене дослідження дає змогу стверджувати, що латиномовні паремії вирізняються гармонійним поєднанням глибокого змісту із досконалою словесною формою. Значна кількість фразеологізмів з дивною влучністю дає змогу виражати суть досить складних явищ. Багато паремій несуть нам безцінну інформацію не лише про славетних людей і важливі події у житті античних народів, але й про історичні, релігійні, соціальні, географічні умови їх існування. Отже, володіння латинською мовою і латиномовною фразеологією зокрема, сприяє розширенню загальної і професійної культури мовлення майбутніх лікарів.

СИСТЕМА ОСВІТИ У СТАРОДАВНЬОМУ РИМІ

THE SYSTEM OF EDUCATION IN ANCIENT ROME

Stepanitsa O.Y., Taran Z.M.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Кафедра іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією

Одним з найактуальніших завдань сучасності – це виховання майбутнього покоління, яке б змогло вивести країну на якісно нову сходинку. Тому метою нашої роботи є здійснення порівняльного аналізу системи освіти і виховання молоді у Стародавньому Римі та на Україні і виділення її основних принципів та пріоритетів. У роботі вперше були досліджені принципи гармонії і всебічності античного світу.

Римська система виховання була створена у VI ст. н. е., за основу якої було взято розвиток особистості кожного вільного громадянина і підготовка активного члена суспільства здатного жертвувати собою заради своєї держави, блискучого оратора і політика. Роботи античних філософів, істориків та політиків: Марка Туллія Цицерона (106-43 рр. до н. е.), Луція Ганні Сенеки (бл. 4 до н.е. - 65 н.е.), Марка Фабія Квінтіліана (бл. 35-96 рр.), Марка Теренція Варрона (116-27 до н.е.), Аврелія Августина (354-430), Марка Порція Катона (234-149 до н.е.) та ін. свідчать про високий рівень освітньо-виховного процесу у Римі. Основним методом виховання вони вважали саморух до божественного ідеалу, а основним засобом – повчальні бесіди-проповіді. Автор книги «Педагог» Климент Олександрійський (бл. 150 р. н.е.) наголошував, що педагог – це людина, яка веде молодь шляхом добра і істини для покращення її духовних і моральних якостей, а вивчення семи вільних мистецтв є лише додатковою освітою.

Особливу увагу римляни приділяли і фізичному вихованню. До засобів фізичного виховання входили: біг, стрибки, боротьба, плавання, гімнастика, танці та ігри. Тому у Римській державі часто проходили різні свята, циркові вистави, різноманітні видовища, змагання на колісницях та відомі на весь світ гладіаторські бої. Адже «Mens sana in corpore sano» – У здоровому тілі, здоровий дух (Ювінал «Сатири»), тобто зберігаючи тіло здоровим, людина зберігає в собі і душевне здоров'я.

Отже, вивчення культурної спадщини римлян дозволило встановити, що проблема створення морального ідеалу була завжди актуальною. Цілі освітньої системи Римської імперії були спрямовані на розвиток духовних і тілесних сил молодого покоління. Гармонійно і всебічно розвинена людина – центральна тема античного мистецтва: в статуях богів і героїв Гладіаторських боїв художники відобразили «канон» ідеального людського тіла з цільним могутнім характером, що вказує на їх високий інтелект і моральну чистоту, мужність, гуманність і непохитну силу волі.